

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Május 10.

(—a.) A választások kiírása elérkezett az utolsó terminushoz, melyet a törvény megenged — május 10. Ezen a napon jelenik meg a hivatalos lapban a király kézírata, mely az országgyűlést összehívja s a törvényhatóságokhoz elexpediálja ma a belügyminiszter rendelkezését, mely a választások megtartása iránt intézkedik.

Szokatlan dolog, hogy mire a választási kéziratok a hivatalos lapban napvilágot látnak, már szerte az országban javában folynak a választási mozgalmak s nincs egyetlen kerület az országban, melyben választási zászlókat ne lengetne a szél.

Ha szokatlan is ez a dolog — az előzmények után nem meglepő. A múlt parlamenti ciklus aktái rég lezárultak s már ötvenedik napja, hogy a politikai élet minden gondolata a választások előkészítésére irányul.

Folyik pedig ez az előkészület olyan szenvedélyvel, amilyenre évtizedek óta alig volt példa. Csaknem ezer jelölt kéri a választók bizalmát s az összes pártok

a legnagyobb erőfeszítéssel dolgoznak jelöltjük győzelmének érdekében.

A harc külsőleg a kormányhatalomért folyik; a kormány, amely 40 mandátummal rendelkezett a volt parlamentben, megakarja szerezni a mandátumok nagyobbik felét, sőt olyan többséget akar összetoborozni, hogy az esetleges obstrukcióval is sikerrel felvehesse a harcot.

A maga valójában azonban nemcsak a kormány sorsa dől el a választásokon, hanem eldől egyúttal beláthatatlan időkre az egész ország jövő sorsa is. Az új parlamentnek ugyanis oly rendkívül fontos kérdéseket kell majd megoldania, amelyek hosszú időre mérhetetlen befolyással lesznek hazánk sorsára, polgárainak boldogulására.

Előtérben a választói reform áll. Ha nem is ez lesz az új országgyűlés tanácskozásainak időrend szerint első tárgyalás, sőt előretáthatólag csak évek múlva kerül reá a sor, mégis az a legfontosabb valamennyi között, mert ettől függ az ország jövője. Erre gondoljanak azért a szavazó polgárok, amikor az urnához készülnek.

Nem kicsinyeljük az ország politikai

és gazdasági függetlenségét, melynek fontos kérdéseiben fog majd az új országgyűlés dönteni; de jó lesz arra is gondolni, hogy egyre közeledik a két nagy világnézet, a vallásos és a vallástalan világnézet összeütközése. Mindenki olyan embert támogasson azért szavazatával és befolyásával a választásokon, akire e tekintetben nyugodtan bízhatja saját magának, családjának és nemzetének sorsát.

Régebben a destruktív irányzatok alig merészkedtek a törvényhozás szentélyébe s azért elég volt (legalább sokan elégnak gondolták) csak a pártok zászlait nézni. Ma már két kézzel kell védeni a törvényhozás szentélyét a destruktív szellemtől s azért nem elég a pártzászlót nézni, a pártok közötti választásokkal ugyanis nagyon ingadoznak, hanem még jobban meg kell vizsgálni azt az embert, akit magunk helyett odaküldünk.

A választási szenvedély már most, a választások kiírásának napján is, nagy hévvel lobog. Bár a meggyőződés egész tengere válasszon is el egymástól bennünket, nem szabad fékevesztetten engedni az indulatokat, hanem mindent el kell

Modern butorok ■ 15 LUKÁCS NÁNDOR-nál Rákóczi-ut 8. sz. ■

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A Biharvármegyei Népevelési Egyesület huszonöt éves története.

— Előadta: dr Kovács S. János. —

A magyar népiskolai oktatást először az 1868. évi XXXVIII. t.-c. szabályozta. De mindjárt a törvényalkotásakor megnyilatkozott az a meggyőződés, hogy népoktatásunk ügye a társadalom hatékony támogatása nélkül csak nehezen kerülhet dülőre.

Legjobban érezte a társadalmi támogatás hatékony voltát B. Eötvös József, a magyar népoktatás alapvetője, Már 1867. júl. 3-án felhívást intézett a megyék alispánjaihoz, u. n. Népevelési Egyesületek megalakítására. Szükségesnek, sőt pótolhatatlannak pedig azért tartotta az efféle egyesületeket, mert ugymond: »Ha van feladat, melynek megoldására az állam minden hatalma elégtelen, ez a népevelés. Oly

feladat ez, melyet csak a nép maga oldhat meg... A népek csak magának lehet önmagát művelnie. Egyedül ott fejlődhetik ki életrevaló, önálló, maradandó, és az emberi polgárosodásra valóban gyümölcsöző műveltség hol a művelődés szükségének érzete a nemzet lelkületében felébredvén, a polgárok minden osztályának vállalt közreműködése által magából az összes népéletből fejlődik ki... A kormánynak minden legüdvösebb intézkedései is óhajtott siker nélkül maradnak, ha a társadalom közreműködése által nem támogatattik.

Ennek a lelkes hangú felhívásnak tíz álló évig nem volt fogantatja. A korviszonyok vajadás, a megoldandó, sürgősnél sürgősebb feladatok tömege elfolytotta a felek eszmét.

Ezen tíz évre rá Biharvármegye és Nagyvárad város legjobbjai közül számosan kezükbe ragadták a kezdeményezést. Felhívták a megyei és városi társadalmat Biharvármegyei Népevelési Egyesület alakítására. Az idő még mindig nem érett meg. A felhívás üresen hangzott el. Nem kelt visszhang a nyomában. Még hét évnek kellett elteltie, míg testté

vált az ige. Sipos Orbán bátyánk 1884. január havában tanácskozássra hívta egybe Nagyvárad tanügyi barátait és tanítványait. Az értekezleten sokan is voltak már jelen, a jelek is kedvezők voltak; a remény tette sarkalta a vezető férfiakat. Új felhívás ment szét a megyébe Beöthy Andor akkori alispán utján és a városba Sal Ferenc polgármester utján. S ime most erős visszhang járt a felhívás nyomában. A jelentkező tagok száma meghaladta az 1200-at, amikor a Biharvármegyei Népevelési Egyesület 1884. szept. hó 17-én megalakult.

Elnöke lett Beöthy Andor alispán. Alelnökei: Sipos Orbán és Ritoók Zsigmond. Titkára: Winkler Lajos. Pénztárnoka: dr Tóth Mihály. Ügyésze: K. Nagy Nándor. Olyan férfiak, akiknek bölcsessége, műveltsége, széles látóköre és ideális lelkesége biztosította a zsenye egyesület szakadatlan fejlődését, fennmaradását és az alapszabályban körvonalzott célok megvalósulását.

Melyek ezek a célok?

»Az egyesület célja, ahogy az alapszabályok 2. §-a mondja, Biharvármegyében és

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetételekre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Rákóczi-ut

(Uri casino épület)
 Telefon 520.

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

— Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári áron szerezhetők be. —

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumeket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

politikai helyzetet s ajánlotta a választók jóindulatába dr Molnár Akost. Ezután beszédére Diószeg város főbirája válaszolt, majd Molnár Akos mondott meleg szavakban köszönetet a grófnak. Őt óra után a gróf vezetése alatt cigányzene kíséretével a piactéren lévő Kossuth-szobor elé vonult ki a polgárság nagy tömeggel és a képviselőjelölt társaságában Nagyváradra kiutazott vendégek. A Kossuth-szobor előtt ismét a gróf lépett az emelvényre elsőnek s megnyitotta az ünnepélyt. Dr Olasz Béla majdnem egy óráig tartó beszédet mondott. Sajnálkozását fejezte ki azon, hogy az egyenetlenség, a széthúzás távozni kényszerítette a nemzeti kormányt, amelynek kormányzása alatt a népre oly üdvös törvények hozattak, mint az ingyen oktatás és a végrehajtási novella. Sajnálkozását fejezte ki afelett, hogy az egyenetlenség megbontotta a hatalmas függetlenségi és 48-as pártot s ennek következtében kettészakadt. Rámutat arra, hogy dr Molnár Akos mily sokat tett a magyar bor hírnevének megszilárdítása érdekében a külföldön s különösen az Érmellék, az Ország eme nagy borvidéke mily nagy hála van kötelezve iránta. Kéri a választópolgárságot, hogy kövesse földesurának, Zichy Tivadár grófnak tanácsait s választáson vigye diadalra a dr Molnár Akos lobogóját.

Ezután Lukács Géza nyugalmazott honvédezedes mondott nagy hatást keltő hazafias beszédet, mely után Kerekes Elek Zichy Tivadár gróf érdemeit kiemelve a választó polgárságot az összetartásra buzdította. Az ünnepélyt dr Veres István ref. lelkész beszéde fejezte be.

A vendégek az esti 7 órai vonattal hazautaztak.

Királyi kihallgatások Budapesten. Ő császári és apostoli királyi Felsége Budapesten folyó hó 13-án és azontul minden héttől és csütörtöktől, ünnepnapokat kivéve általános kihallgatásokat méltóztatik tartani melyekre előjegyezni lehet a kabinetirodában keddtől folyó hó 10-étől kezdve minden nap 9 és 1 óra között.

Egyéves gyász Edvárdért,

Az angol király ravatalozásáról és Anglia gyászáról ezek a tudósításaink érkeztek.

A temetés.

London, május 9. Windsor-kastély tornyán tegnap az angol lobogót félárbcra huzta Parsons tüzér. Parsons egy öreg, nyolvanöt esztendő veterán, a kinek semmi egyéb dolga nincs, mint hogy a kastély tornyán a zászlót gondozza.

A király temetése valószínűleg május 17-én lesz és Windsorban, a Szent György-kápolnában fogják örök nyugalomra helyezni. A holttestet nem ravatalozzák föl nyilvánosan. A temetésen eddigi értesülés szerint az uralkodók közül a német császár, a portugál király és a görög király jelennek meg. A császárral alighanem a német trónörökös is eljön.

London, május 9. Edvárd király temetése valószínűleg május 20-án lesz, hivatalosan azonban a temetés időpontját még nem állapították meg. Egy ma este kiadott hivatalos nyilatkozat az új királynét Marynek nevezi.

London, május 8. A hivatalos lap jelenti: Edvárd király elhunyt alkalmából egyévi udvari gyászt rendeltek el. A mely udvari gyász a mai nappal kezdődik és november 7-éig tart.

Magyar huszárok a temetésen.

Arad, május 9. Az aradi huszárezred parancsnokságát táviratban utasította a kabinetiroda, hogy az elhunyt király temetésén az ezred küldöttségileg képviseltesse magát. Edvárd király temetésén valószínűleg Worajka ezredes, egy százados és még egy tiszt vesznek részt.

Hogy az utóbbiak kik lesznek, még nem

határozták el. — Az aradi 12. huszárezred 1888-ban Miskolcon állomásozott, amikor Edvárd, walesi hercegnek ajándékozta a király. A herceg akkor meglátogatta ezredét.

Az ügyvédi kamara közgyűlése.

— Dr Berkovits Ferenc elnök. —

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg közgyűlését vasárnap a nagyváradai ügyvédi kamara. Az érdeklődést az elnökválasztás és az ezzel kapcsolatos többi választás idézte fel s bár az eredmény előre látható volt, de hol legyen élénk érzés az alkotmányos jogok gyakorlata iránt, ha uem az ügyvédeké?

Hlatky Endrétől a melegségnek azzal a benső őszinteségével bucsuzott el az ügyvédi kar, amely annyi éven át összefűzte a kamarát lemondott elnökével, a nagyváradai kamara kimagasló büszkeségével. Ugyancsak a szeretet és tisztelet nyilatkozott meg a lemondott titkár, dr Schweiger Ede iránt is, aki 23 éven át ritka őszinteséggel és páratlan buzgalommal töltötte be nehéz tisztségét.

Az új elnök, dr Berkovits Ferenc városzerte köztiszteletben áll. Eddig alelnöke volt a kamarának. Kiváló jogász, aki csak hivatásának él. Megválasztásával a kamara egyik érdemes, ősz tagját tisztelte meg bizalmával, aki bár velünk sok tekintetben ellentétes nézeteket vall, de alelnöki hivatalában soha azokat nem érezte s új állásában ezentul sem fogja érezni a más meggyőződésűekkel. Az új alelnök, dr Wailner Ödön és az új titkár, dr Thury Kálmán személye is szerencsés választást jelent.

A kamara helyiségében tartották meg a közgyűlést, melyen jelevoltak:

Dr Berkovits Ferenc, dr Schweiger Ede, Rádl

tanítók jutalmazására pedig 13891 koronát. Olyan összegek, amelyek bizonyára jól voltak elhelyezve; számokban ki sem fejezhető kamatot hajtottak: hát még az osztalék, az rughat ám végtelen nagy összegrel!

Egyesületünk életében a lefolyt 25 év alatt több érdekes mozzanat merült fel a magyar nemzeti köznevelődésre vonatkozólag. Ezek közül a mozzanatok közül különösen kettőt kell kiemelni mai diszgyűlésünkön: egyik a más rokonszerű egyesületekbe való olvadás, a másik a szabad iskolai intézménynek a létesítése s vele kapcsolatban a felnőtt analfabéták oktatásának eszméje.

1888-ban az Erdeélyi Magyar Köznevelődési Egyesület szorosabb kapcsolatba óhajtott volna lépni egyesületünkkel. A Nagyváradon lefolyt tanácskozás első és főtárgya a magyarországi köznevelődési egyesületek tervezett szövetkeztének, illetőleg egyesületének kérdése volt. Az ápr. 13-án Nagyváradon tartott tanácskozás, amelyben az Emke vezetői és egyesületünk elnöksége vett részt, arra az álláspontra helyezkedett, hogy sem az Emke, sem a Bihar megyei Népevelési Egyesület semmi áron nem áldozhatja fel autonómiáját nem mondhat le speciális céljairól, mert zsbibbasztólág hatna működésére és tevékenységének függetlenségére.

Másik tárgya a tanácskozásnak az a kérdés volt: nem lehetne-e állandó kapcsolatot létrehozni az Emke és a B. N. E. között némi közös cél megvalósítása érdekében.

Egyesületünk elnöksége több akadályra mutatott, mint amelyek állandó kapcsolat létrehozásának útjában vannak. Kifejezte az elnökség, hogy a B. N. E. legfőbb céljául az iskolák javítását tűzte ki vallási és nemzeti különbség nélkül és hogy egyesületünk cselekvési szabadságát és függetlenségét nem volna

tanácsos állandó kapcsolatokkal lekötöni. Annak azonban semmi sem áll útjában, hogy esetleges érintkezés jöjjön létre a két rokonegyesület közt.

Kerek husz esztendőre rá 1908-ban itthon a mi megyénkben alakult új egyesület: a Biharvármegyei Magyar Köznevelődési Egyesület amely nem szeretett volna kevesebbet, mint hogy olvadjon bele a huszonöt éves egyesület az alig huszonöt napos egyesületbe. Az elnökség és a választmány megadta a szíves felhívásra a választ, ugyanabban az értelemben, mint az Emkének.

Amaz országos mozgalom hatása alatt, amely Magyarországszerte létrehozta a szabadoktatási intézményeket, 1907-ben a B. N. E. is megalkotta kebelében a szabadiskolát.

A B. N. E. szabadiskolájának működése nem szorítokzik pusztán Nagyvárad városára: felöleli Biharvármegyének magyar-lakta nagyobb községeit.

A szabadiskola két irányban fejt ki működését: általános műveltséget igyekszik nyújtani vasárnap délutánonként tartani szokott előadásokon, szakirányut az esti továbbképző tanfolyamokon.

A szabadiskolát nagyobb összeggel segítette a múlt évben az állam, Nagyvárad városa, a Kereskedelmi és Iparkamara, és egyesületünk.

A folyó évi ciklusban a beállott mostoha politikai viszonyok miatt a közoktatásügyi kormány nem fordíthatja kellőképp gondját a szabadoktatási intézményekre oly mértékben, mint a múlt évben, azért az idén a szabadiskola is kényszerűen volt szünetelni anyagi eszközök híján. A jövő évi ciklus remélhetőleg, pótolni lesz képes a szünet-okozta hátrányt.

Egyesületünk elnöksége 1908-ban kezébe vette az analfabéták oktatásának szervezését is.

Több biharmegyei községben meg is kezdtek az írás-olvasás tanítását a felnőttek körében. A munka nem men. könnyen: buzgósággal, és kitartással mégis sikerült megszüntetni a nehézségeket. Száznál több analfabéta megszerezte a kellő ismereteket. »Vármegyénknek sötétebb lapja e tekintetben is javult«.

Ime nagy vonásokban 25 év története! Ha a történet az élet mestere, akkor 25 év történetéből kettős tanulságot szűrhetünk le: először azt, hogy egyesületünk közszükséget elégít ki; mert minden intézmény csak addig állhat fenn, amíg fennmaradásért közszükség követeli; másodsor azt, hogy egyesületet virágzóvá s állandóvá csak a vezetők és tagok lelkesége, buzgólkodása és egyszerű tehet. Ez alatt a 25 év alatt hány meg hány egyesület tűnt fel s merült újra a semmibe!

De biztató remény is csillog felénk a 25 év történetéből: reménye annak, hogy egyesületünk fejlődésében még nem érte el a delelő pontot. A gyakorlati élet, művelődésünk fokozatos fejlődése s a még betöltésre váró sokféle kulturális feladat újabb meg újabb feladatokat s kötelességeket ró egyesületünkre. És hogy ezeket a feladatokat megoldhassa, ezeket a kötelességeket a multhoz méltóan teljesíthesse, a következő emberöltő válassza magának példaképpül az egyesület régi vezérémbereit. Ha az ő lelkeségük, buzgóságuk és egyszerűségük felül fogja mulni azokat, akik egyesületünket eddig vezették, akkor egyesületünk még diadalmasabban halad előre céljának és feladatainak valóra váltásában!

Amire Petőfi Sándor buzdította Arany Jánost; arra buzdít az ő példájok is bennünket:

Mit én nem egészen dicstelenül kezdék,
Folytasd te, barátom, teljes dicsőséggel!

Odön. Schütz Albert, dr Wallner Odön, dr Gyöngyössy István, dr Mártonffy Bogdán, dr Fenyő Sándor, Ficzek Lajos, dr Medvigy Gábor, dr Fenyő László, dr Markó Miklós, dr Perczel Adolf, dr Adorján Krmin, dr Dukesz István, dr Dávidovits Sándor, dr Fassy Lajos, dr Habókay Béla, dr Réti Ignác, dr Székely Adolf, dr Demetrovits Elek dr Halász Márton, dr Sebő Mihály, dr Febér Adolf, dr Illés István, dr Krüger Aladár, dr Krüger Jenő, dr Papp Romulus, dr Szilágyi Géza, dr Morvay Zsigmond, dr Fényes Odön, dr Ardelean Jusztin, dr Kádár Elek, dr Somogyi Odön, dr Fráter Pál, dr Thury Kálmán, dr Cseresnyés Jenő, dr Békeffy Gyula, dr Papp Károly, dr Barna Miklós, dr Rozvány Jenő, Szacsavay Ákos, Hadházy Kálmán, dr Kaufmann Gyula, Buna János, Dus László, Keledy József, dr Weinberger Lipót, dr Mihelyi Lajos, dr Adler Samu, dr Sarkady Sándor, Ehrlich Ignác, dr Ertsey Péter, dr Löwy Mór, Tóth István, dr Gyémánt Jenő, dr Lengyel Zsigmond, Jancsó Dezső, dr Ámánt Béla, dr Zigre Miklós, dr Böszörményi Géza, Konrád László, dr Géher Lambert, dr Adorján Emil, dr Várnai Ferenc, dr Boros János, dr Márta Sebestyén, dr Fehér Márton, dr Waldmann Márk.

Dr Berkovits Ferenc alelnök a közgyűlést megnyitván, dr Schweiger Ede titkár felolvasta nagy gondal, lelkiismeretes alapossgal készült évi jelentését. A jelentés kiterjeszkedik a kamarának a jogszolgáltatán és az ügyvédség terén tett tapasztalataira. A törvényszéknél kifogásolja a polgári perek lassu elintézését és a telekkönyvi kivonatok kiadásának késedelmisségét s a nagyváradi bíróságok értesítési idejének beosztását.

Rámutat arra a helytelen szokásra, hogy az ujonnan kinevezett bíró az elődjétől átvett pereket csak a jegyzőkönyvből akarja megismerni, valamint arra a méltánytalanságra hogy az ügyvédek a kirendelés folytán kötelezőleg elvállalt bűnügyi védelmekért semminemű díjazást sem kapnak az államtól. Panasz tárgyává teszi, hogy a pénzügyi hatóságok az ügyvédi képviselőket nem veszik figyelembe. Rámutat arra a visszás állapotra, hogy bár az uzoratórvény rendelkezései szerint 8 százaléknál magasabb kamatot minden egyéb járulék bele számításával sem lehet kikötni, egyes pénzintézetek még ezen felül 3 százalék stormódiját és 1 százalék kártalanítást is kikötnek, sőt ezt a bíróságok a törvény ellenére megítélik és bekebelezni rendelik, a mi pedig a törvény megkerülése.

Az ügyvédségnél egyre ijesztőbb lesz az ezen pályára ösztönzők nagy száma s egyre nem betűnőbbek lesznek az ügyvédi rendtartás hiányosságai. A statisztikai adatok szerint 1909-ben az ügyvédek száma a kamara területén 208-ról 224-re, az ügyvédjelöltké 260-ról 276-ra szaporodott.

A jelentést egyhangulag elfogadták s kiegészítették egyes felszólalók javaslataival. Dr Rezső Mór kívánatára a kamara óhajtja, hogy Nagyváradon külön büntető törvényszék állítsák fel, dr Fassy Lajos indítványára Komádi községnek a nagyváradi vidéki járásbírói területek leendő átcsatolását, dr Adorján Emil indítványára a magyarországi járásbírói területek telekkönyvhatósággal leendő felruházását s dr Madvigy Gábor javaslatára a vizsgálóbírói személyzetének szaporítását fogják kérelmezni.

Dr Adorján Emil kifogásolta a mai fejelemi eljárását. Hosszabb vitta fejlődött ki az uzoratórvény értelmezése és a stornódij körül, végre is a jelentés álláspontját nagy többséggel elfogadták.

Hlatky Endre főispán, a kamara volt elnöke megleghangú levélben vett bucsut volt kártársaitól. A közgyűlés elhatározta, hogy Hlatky Endre érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti, arcképét a közgyűlési terem számára megfesteti és öt örökös tiszteletbeli elnökké választja.

A zárszámadást, költségvetést elfogadták s ezzel kapcsolatosan a titkár és a pénztárnok tiszteletdíjait évi 1200 K-ra emelték.

Konrád László margittai ügyvéd javaslatot nyújtott be, hogy a kamara írjon fel az esküdt-szék eltörlése iránt; az igen helyes indítvány

főlt azonban napirendre tértek. Igaz, hogy elfogadás esetén sem lett volna nagy sikere. Kell még egynéhány Haverda-féle felmentés.

Dr Schweiger Ede nagy elfoglaltságára való hivatozással a kamarai titkári állásról lemondott. A kamara a lemondást sajnálattal vette tudomásul s elhatározta, hogy dr Schweiger Ede nagy érdemeit, melyek a titkári teendőknél 23 éven át lelkiismeretes és buzgó ellátásával a kamara ügyei körül szerzett, jegyzőkönyvileg megörökíti.

Ezután Ficzek Lajos, a szavazatszedő küldöttség elnöke bejelentette az időközben meg-ejtett szavazás eredményét. Leadatot 140 szavazat s ebből helybeli 72. Kapott pedig:

az elnöki állásra dr Berkovits Ferenc 124, dr Schweiger Ede 14, dr Wallner Odön és dr Markus László 11 szavazatot;

az alelnöki állásra dr Wallner Odön 123, dr Kiss Döme 16, dr Schweiger Ede 1 szavazatot;

a titkári állásra dr Thury Kálmán 140 szavazatot.

E szerint elnökké dr Berkovits Ferenc, alelnökké dr Wallner Odön, titkárrá dr Thury Kálmán választották meg.

Dr Berkovits Ferenc elnök megindultan köszönte meg a bizalmat. Rámutatott, a törvény jogot keveset, de kötelességet annál többet rá az ügyvédre s az annál inkább áll a kamarára és annak elnökeire. Az ügyvédek sérelmeikkel, a közönség — gyakran merőben alaptalan — panaszaival a kamarához fordul s míg az utóbbiakat a kamara elintézheti, az előbbieket csak többnyire hatástalan felirati jogával élhet. Ilyen körülmények között kétszeresen nehéz az elnök feladata s szívesen kijelenti, hogy amint gyengeségét érezni fogja, kész ezt a pozíciót másnak átengedni. Azonban szíve utolsó dobbanásáig büszke lesz kártársai most megnyitvánult bizalmára s kéri működéséhez további támogatásukat.

A közgyűlés az elnök elttetésével ért véget.

UJDONSÁGOK.

Tüntetés Mangra Vazul ellen.

Vasárnap délelőtt páratlan dolog történt Aradon. Papp J. János görög keleti püspököt megdobálták, mert védelmébe vette Mangra Vazul nagyváradi vikáriust, akire a tulzó románok haragusznak, mert képviselőjelöltséget vállalt kormánypárti programmal.

Mangra Vazul, nagyváradi püspöki helynök szombaton este érkezett Aradra a rendes évi zsinatra. Mangra megjelenése nagy izgalmat keltett a románok között, akik azt hitték, hogy a renegát agitátor nem fog eljönni az aradi zsinatra.

Az istentisztelet végeztével a püspök karofogta Mangrát, hogy a templomajtó előtt reá várakozó csukott kocsiba vezesse. Az ajtó előtt nagy tömeg állott, amely mikor meglátta Mangrát, kiabálni kezdett:

— Le a renegáttal! Mit keres itt Mangra?

A püspök gyorsan a kocsiba tuskolta Mangrát és ezzel elejét vette itt a nagyobb boiránynak.

A püspök kocsija a Tököl-térről annak egyik mellékutcájában levő szemináriumi épület elé sietett, ahol a zsinat megnyitása volt kitűzve tizenegy órára. A szeminárium előtt nagy tömeg várta már az érkezőket. A zsinat világi tagjai, aradi román ügyvédek, ügyvédjelöltek és újságírók állottak el az ajtó előtt. Dr Marsicu Jusztin, Velic Mihály ügyvédek, a »Tribuna« munkatársai voltak a tömeg hangadói és mikor a püspöki kocsi megérkezett a nagy fűtűlés, sipolás, abcugolás fogadta. E őszö Mangra szállott ki a kocsiból, hogy a szemérembe menjen. A záptojások egész áradata pöpt a püspöki helynök felé. Vagy tizenöt óra óta érte Mangra reverendáját abban a püspökben, amikor a kocsiból kiszállott. Nyomán a városa felült a kocsiból Pap püspök alá a zizakra

menő néptömeg ekkor már nem kimélte a püspököt sem. Százával repültek a záptojások és teljesen elborították az ősz főpap reverendáját.

A helyzet nagyon veszedelmessé kezdett válni. Több román pap rendőrségért telefonált és éppen a legveszedelmesebb helyzetben megérkezett egy csapat rendőr. A rendőrök szétoszlatták a tömeget, amely azonban még az utca másik végén is zajosan tüntetett Mangra ellen. Több záptojás érte a rendőröket is.

* **Személyi hírek.** Dr Miskolczi Ferenc, Biharvármegye főispánja Budapestre utazott. — Spelt Gyula apátkanonok olaszországi utazásából Nagyváradra érkezett.

* **Rednik Gábor helyettese.** A szombaton tartott rendkívüli közgyűlésen nyugdíjazott Rednik Gábor vaskóhi főszolgabíró helyére Miskolczi Ferenc dr főispán a tegnapi nap folyamán Tempeleán Dezső beléayesi szolgabíró helyezte át vaskóhira. Az így ideiglenesen megüresedett szolgabírói helyre pedig dr Bujanovits Rudolfot helyezte át a főispán.

* **A közegészségügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága te nap ülést tartott, dr Konrád Márk elnökölete alatt, melyen jelen voltak: dr Mayer László f. főorvos, dr Vucskics Gyula, Stark Gyula, dr Nemes Áron, dr Gerő Ármán, dr Döri Ferenc, Barna Armin, Heringh Sándor jegyző. Dr Mayer László előterjesztette a városnál megüresedett tiszti orvosi állásra beérkezett pályázatokat. Pályázatok: dr Áltmann Jakab, dr Popovics Miklós, dr Matolay Károly és dr Berkovics René. Az összes pályázók oklevelei megfelelők s tisztiorvosi minősítésük kellőleg igazolva van. A csillagvárosi gyógyszerintár ügyét levették a napirendről, míg Vinnay Bela gyógyszerész kérvénye beérkezik. Ezután a kanyaróról tett jelentést a városi főorvos. Áprilban 219 kanyaró megbetegedés volt, 12 halálesettel, míg ápril 7 ig 79 újabb kanyaró megbetegedés fordult elő Nagyváradon. Különbözőbb intézkedésekre nincs szükség s így iskolák bezárására sem.

* **Az Apolló épület sorsa.** Az Apolló épület mikénti értékesítése tekintetében Nagyvárad városa még nem hozott határozatot, hanem a beérkezett terveket és pályázatokat fővárosi szakembereknek adták ki, hogy mondjanak szakvéleményt s arra is terjeszkedjenek ki, hogy egyáltalán eladja-e a város a tereletet. Mint értesülünk a szakértők már nyilatkoztak és pedig akként, hogy a város ne adja el az Apollót, hanem úgy hirdessen pályázatot, hogy ne a város adja a tervet, hanem a pályázók készítsenek és mutassanak be terveket. — Komlóssy József gazd. tanácsos tegnap az Apolló ügyében újabb eszmét vetett fel. E szerint a most úgy is csekély összeget jövedelmező Széchenyi szálloda épületében a vendéglő és kávéház üzletké, a szálloda pedig bérlakásokká alakítandók át. Ezen szálloda helyett az Apolló telkén egy minden tekintetben megfelelő modern szállodát építtessen a város, kávéházzal, vendéglővel, teli kerttel. A bérbiztosítást nem tartja szükségesnek Komlóssy tanácsnok, hanem e helyett megfelelő, bérlőről kell előre gondoskodni. akinek óhajait meghallgatná a város már a tervek elkészítésénél.

* **A színházszervezős a városi tanácsban.** Nagyvárad város színházi bizottsága albizottságot küldött ki, hogy az Erdélyi Miklós színházgárával a Szegligeti színházra újabb 3 évre közzendő szerződést tervezet készítse el. A tervezettel tegnap foglalkozott a városi tanács s pótlásokat eszközölt. Így gondoskodott arról, hogy a városi színház építéséből folyólag még fedezetlen 10000 korona amortizációjának ősz-

szége a szinagzgatót terhelje. A szerződés-tervezetet különben a csütörtöki közgyűlés elé terjeszti a tanács.

* **A jegyzők szabadsága.** A községi és közigazgatási szabadságideje tárgyában eddig egyáltalán nem, vagy csak nagyon felületesen intézkedtek a szabályrendeletek. Most a belügyminiszter egyöntetűleg akarja ezt az ügyet az egész országban rendezni s ezért rendeleteket adott ki minden vármegye törvényhatóságához, hogy a jegyzők szabadságügyét az általa meghatározott minta szerint rendezzék. E minta szerint a jegyzőknek évenként 4 heti szabadságidő jár, melyet csak akkor tagadhatnak meg, ha a helyettesítésre alkalmas okleveles segédjegyző nem volna, vagy pedig ha a hivatal mulasztathatlan érdekei azt nem engedik meg. A szabadságon lévő jegyzőt mindenkor a közeli közigazgatási vagy okleveles segédjegyző helyettesíti, akit erre az időtartamra bizonyos díjak illetnek meg. Az olyan helyeken, ahol a segédjegyző okleveles s a segédjegyzői állás rendszeresítve van, a helyettesítést a segédjegyző teljesíti hivatalból. A segédjegyzőket szintén megilleti a szabadságidő, azonban őket nem kell helyettesíteni.

* **A hivatalos lapból.** A m. kir. pénzügyminiszter a körösbányai m. kir. adóhivatalhoz *Fánossi András* élesdi adóhivatali gyakornokot adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben kinevezte. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Biharvármegye székelyhidi járására *Bay Sándor* álmosdi lakost, szalárdi járására pedig *Ungváry Imre* hegyközkovácsi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg. — A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe dr. *Botos József* ügyvédjelölt, hajduszovátai lakost díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

* **A nagyváradi csendőrség megszűntetése.** Ez ideig a nagyváradi csendőrszárnyparancsnokság mellett Nagyváradon külön csendőrség is volt, mely rendkívüli körülmények között szintén teljesített szolgálatot. A múlt évben a csendőrség kevélszámára való tekintettel az őrs megszüntetését javasolta a csendőrkerületi parancsnokság. E javaslat ellen a megyei alispán kifogásokat emelt és kérte, hogy az őrsöt tovább is hagyják meg Nagyváradon. A honvédelmi miniszter most döntött az őrsügyében. A miniszter tekintettel arra, hogy a megye területén mindenütt csendőrőrsöket kérnek, a nagyváradi őrsöt megszüntette s azt feloszlotta. Az őrs május 1-én szűnt meg.

* **Programbeszéd két halottal.** Báró Stojanovics György a moravikai kerület munkapárti képviselőjelöltje párthíveivel 14 kocsin Temeskutáról a Versechez nem messze fekvő Karkovecra ment, hogy ott programbeszédet mondjon. Midőn a menet a faluba érkezett, a felzigatott oláh lakosság nagy lármával és ellenségeskedéssel fogadta. Mikor a jelenvolt négy csendőr rendet akart csinálni, a tömeg két csendőrt megtámadott, az egyiket a földre teperték és késekkel megsebesítették. A másik csendőr lerázta magáról támadóit és közülük kettőt agyvalóított, kettőt pedig súlyosan megsebesített. A képviselőjelölt híveivel ezalatt a község házára ment, a hol Korossy György főszolgabíró felállt egy hordóra a község háza bejárata előtt s a négy csendőrt meg a népet lecsillapítani igyekezett. Ez azonban nehezen ment, a dühös és fanatizált tömeg a vállára kapta az egyik halottat a község háza elé vitte és ott letette. Korossy főszolgabíró ismét kiment a nép közé és a tömeget a román lelkeszséggel némileg lecsillapította és csendőrkért sürgönyözött. Ezalatt Stojanovics és hívei elhagyták a községet. A programbeszéd elmaradt. Stojanovics ellenjelöltje *Brediceanu Caius*

nemzetiségi. Estére a községbe nagyobb csendőrcsapat érkezett.

* **Katonák az aratáson.** A katonákat tudvalevőleg az aratási munkálatok tartamára június 30-ától szabadságolják. Tekintettel az ideai abnormis időjárásra ez a szabadságolás valószínűleg késlekedni fog. Most a kerületi parancsnokság kérdést intézett az alispánhoz, hogy mely időtől veszik kezdetüket az aratási munkálatok, mert a szabadságolásokat e szerint fogják eszközölni.

* **Szabályrendelet a főiskoláról.** A Bottó-féle főiskola szabályrendeletét a városi tanács tegnap tárgyalta s némi pótlásokkal azt elfogadta s beterjeszti a közgyűlés elé. Mivel azonban a szabályrendelet-tervezet háztartási iskoláról is szól, a végrendeletben és alapítólevélben pedig erről szó sincs, a városi tanács átteszi a szabályrendelet tervezetet az ügyvédi kamarához, mint az egész hagyatékek ellenőrzőjéhez.

* **Leforrázott gyermekek.** Borzalmas gyermekkatasztrófáról értesít bennünket pestes-súlyomkői tudósítónk. Szombaton délután *Blazek Andrásné* paraszttasszony elment a patakra ruhát szapulni. Négy gyermekét ezalatt a 11 éves, legidősebb, *Ágnes* nevű leányára bizta. De míg ez a legkisebbik, pólyás gyereke vigyázott, ezalatt az egyik kis fiú, a 2 éves *Odón*, felmászott a takaréktűzhelyre és ott valami étel-félét keresett magának. Az öt éves *Ignác* meglátva ezt, azonnal lerántotta onnan testvérét, de oly szerencsétlenül, hogy a forró vízzel telt nagy mosófazék rájuk dőlt. Mindketten igen súlyos égési sebeket szenvedtek. A 2 éves *Odón* vasárnap már meg is halt. Az 5 éves *Ignác* életben maradásához sem sok a remény. Az esetről értesítés jött a kir. ügyészséghez, amely megindította a vizsgálatot, hogy nem terhel-e valakit gondatlanság.

* **Elcsereált kalap.** A Pannónia-kávéházban vasárnap délután kicserelődött egy magastetejű, kicsi szélű, lilaselyem bélésű keménykalap. Az illető, aki valószínűleg elnézés folytán a kalapot elvitte, ezután felkeretik, hogy azt a kir. ügyészség, II. emelet 7. sz. szobájába eljuttatni sziveskedjék.

* **Szakelőadás az Urániában.** Érdekes és magas színvonalú előadás volt tegnap délután az Uránia színházban. *Ádám I. István* okleveles tűzoltó tiszt tartott felolvasás azt amerikai modern tűzoltásról és tűzrendészetről. Az előadás szemléltetésére eredeti felvételű vetített képek szolgáltak. A képeket maga a felolvasó vette fel, amikor több évi tanulmány-úton Amerikában volt. A rendkívül tartalmas előadás után színes vetített képekben belet mutatva a san-franciscoi nagy tűzkatasztrófa is, mely alkalmat nyújtott fogalmat alkotni az amerikai modern tűzoltás szinte ideális tökéletességéről. Az előadáson ott volt a szolgálaton kívüli összes helybeli tűzoltólegénység, *Fráczér Lajos* tűzoltó-főparancsnok vezetésével, továbbá a hadapródiskolából is igen sokan.

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű *Wolfram* négyöt és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világitást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram* égő 2 K 40 fill. *Stern* villamos felszerelési vállalat Bemer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással.

x *Finom uri fehérnemű és minden uridívat és kalap ujdonság megérkezett*

Róth M. utóda cégnél.
Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

22

A legizlésebb arany-, ezüst
33 ékszerek és órák o o o o o
= a bérnálásra =
egész héten leszállított árakkal lesznek árusítva
Szilágyi Géza és Társa
órák és ékszerésznél Rákóczi-ut 4.
— TELEFON 630. —

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében május hó 10, 11 és 12-én a következő igen érdekes mozgófénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Az alkoholista álma. 2. Makranczos Kata. 3. Tengeri rablók. 4. Port-Arthur (Canada). 5. Cid. 6. Kifosztott szerelmes. 7. Jóni tenger gyöngye. 8. Bajorország. Belépti díj nincs. Kezdet este 9 órakor. Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein és Örley* kávéház tulajdonosok. 10

x **Személyhitelt**, gazdálkodóknak, kereskedőknek, iparosoknak, hivatalnokoknak, havi törlesztésre is 6—7 százalékos kamatra.

Magán pénzt, rendszeres foglalkozású hitelképeseknek egy nap alatt folyósítottak diszkrétan.

Jelzálog kölcsönt, házakra, földekre, telkekre, építkezésekre I. II. III. helyre az érték 70—85 százalékig 3 1/2, 4, 4 1/2 százalék alapon.

Megkeresések **BIZALOM** jeligére Nagyvárad főposta címzendő. 36

x **Szőlősgazdák figyelmébe.** Ajánlom hasított tölgy szőlőkaróimat 2 méter magaságig előnyös árban, Nagyvárad, állomási tűzifaraktáromon. **BRÓDI SAMU** fakeskedő. Raktári telefonszám 821. Irodai telefon 295. 35

* **Borsalino**, Pichler és angol kalap tavaszi ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegásabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 11

x **SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 29.** számú házamban külön e célra átalakított műtermemben festő iskolát nyitottam. Belátozni lehet mindennap 10 órától 1-ig. Ugyanott elvállalok arcképek s templomi képek festését minden elfogadható árban. 68

Jenny Jenő órák és ékszerész

a bérnálási alkalomra ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek dus választékban levő óra és ékszer készletét, amelyet a volt betörés miatt

legjutányosabb árban

óhajt kiárúsítani. Órákat egy évi jótállás mellett javítok. Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is, tisztelettel **Jenny Jenő**, órák és ékszerész Szt. János u. 39 sz.

30 **Telefon szám 285.**

Egy fiút tanulóknak felveszek.

föl a Szigligeti színházban. Berton Pál nagyhatású hásságtörési drámájában, a Találkozás két főszerepében jelennek meg először a nagyváradai közönség előtt a Szigligeti színház egykori, hírneves tagjai, Keszler Ede és K. Kápolnay Juliska, az aradi Nemzeti színház kiváló jellemzésű és drámai hősnője. A Találkozás

A Népevelési Egyesület jubileuma.

Fényes ünnepség keretében ülte meg a Népevelési Egyesület 25 esztendőjének jubileumát vasárnap délelőtt a vármegyeház nagytermében.

A nagy terem egészen megtelt díszes ünnepi közönséggel. Ott láttuk Fetszer Antal püspököt, Sipos Orbán, Rádl Ödön kir. tanácsosokat. Özv. Des Escherolles K. Sándornét, Molnár Imrét, Dus Lászlót s városunk több előkelőségét, azonkívül díszes hölgy közönséget is. A tanító egyesület is impozáns módon volt képviselve, úgy a helybeliek, mint a vidékiek köréből.

Valamivel 11 óra után a jelenlévők fölállva énekelték el Kölcsey himnuszát Beleznay Antal székesegyházi karnagy vezetése mellett.

Vasady Lajos az egyesület ügyvezető alelnöke nyitotta meg a diszközgyűlést.

Megnyitó beszéde méltó bevezetése volt a magas színvonalú ünnepségnek. Többször mutatót rá az egyesületi életben huszonöt év alatt előfordult több jelentősebb mozzanatokra; különösen kiemelve ezt a munkásságot, amelyet az egyesület az iskolák segélyezése, tanítók és tanítványok javadalmazása körül kifejtett és kifejti. Szívélyesen üdvözölte ezután a megjelent előkelőségeket s a gyűlést megnyitotta.

Utánna Rádl Ödön kir. tanácsos az Emke nevében és megbízásából üdvözölte a testvére egyesületet.

Horváth István tanító egyesületi alelnök a Biharvármegyei Altalány Tanító egyesület nevében köszönte meg a jubiléum egyesületnek az iskolák segélyezése és a tanítók jutalmazása körül kifejtett tevékenységét.

Főalvásták ezután az üdvözölő sürgönyöket és átiratokat, üdvözölték az egyesületek a Dinke Emke Eke és az Országos Magyar Közművelődési Társaság.

Dr Kovács S. János felső kereskedelmi iskolai igazgató olvasta föl ezután az egyesület 25 éves történetét, vázlatosan föltárta a múltat a maga örömeit és bánatával egyaránt.

A diszgyűlés köszönetet szavozott ezután az előadónak tanulságos előadásáért, aki azonban az érdemet Sipos Orbánra háritotta át, mint aki hatalmas kötetben írta meg 320 oldalon az egyesület 25 éves történetét.

Dus László választmányi tag indítványára gr Zchy János ny. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztert és Molnár Viktor államtitkárt táviratilag üdvözölték.

A diszgyűlés ezután bezáródott. Gyűlés után a Pannoniában 150 terítékű bankett volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el. Vasady Lajos elnök a királyra mondotta az elsőt, amelyet állva hallgattak végig s utána a Himnuszot énekelték el. Hoványi Géza a minisztert, Bodnár János dr Miskolczy Ferencet, az egyesület diszelnökét éltette. Vasady Lajos elnököt Keszthelyi Zoltán, Fetszer Antal püspök, dr Kovács S. János, Sipos Orbán, Tóth Lajos, Keszthelyi Zoltán, Réz Mihály a magyar nőket Kiss István, ezért a nők köszönetét des Escherolles K. Sándorné tolmácsolta, Siket Trajánt Gábel Jakab, Siket Traján az iskolamestereket, Pálty Jakab szegedi gyárost, az egyesület régi mecenását Balog Károly, Mezey Mihályt Szirmay Miksa, dr Kovács S. Jánost Kortsmáros László, a vendégeket Dus László, dr Hoványi Gézát Bodnár János, a tanítókat Molnár Imre dr, Stark Gyulát, Dus Lászlót, Sipos Orbánt és Gábel Jakabot Vasady Lajos, az egyesületet Nosz Gyula, Gábel Jakab pedig a segédtanfelügyelőket Szirmay Miksát, Kiss Istvánt és Karácson Józsefet köszöntötte fel.

TÁVIRATOK

Budapest máj. 9. Az országgyűlés összehívása felhivatolatosan jelentik: a király az új országgyűlés megnyitását június 21-ére tűzte ki.

Héderváry gróf a képviselő választásra a június 1-től 10-éig terjedő 10 napi határidőt tűzi ki.

A király boszniában.

Bécs, május 9. Ő felsége a király elhatározta, hogy meglátogalja Bosznia-Hercegovinát és ezzel most ad először alkalmat az ottani lakosságnak, hogy uralkodójának saját hazájában hódolhasson. A boszniai utazás a budapesti látogatás kapcsán e hónap végére van tervezve. Három napot fog Ő Felsője Sarejevóban tölteni és Mostárba is ellátogat. Visszafelé jövet a király egyenesen Bécsbe fog visszatérni. Az uralkodót az udvari méltóságokon kívül elkísérik a közös miniszterek, gróf Khuen-Héderváry és báró Bienerth miniszterelnökök.

Véres kardpárbaj.

Löcse, május 9. Steiner Sándor tanár és Benkő István árvaszéki aljegyző ma véres kardpárbajt vívtak. A párbajban Steinernek Benkő az egyik tülélévágta és arcát súlyosan össze darabolta. Benkő a fején és a mellén sérült meg súlyosan.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Találkozás. (A Keszler-pár fellépésével.)

Szerda: Ocskay brigadéros. (A Keszler-pár fellépésével.)

Csütörtök: Cyrano.

Péntek: Koncert.

Szombat: Koncert.

Vasárnap d. u.: Dollárkirálynő, este: Luxemburg grófja (bérietszűnet.)

Hétfő d. u. Obsitos, este: Trenck báró.

Szép Heléna. Offenbach zenéje sohasem veszít varázsából s a Szép Heléna mindig szép marad, amíg a zenei szépségek iránti érzék él. A tegnapi Szép Heléna az újdonság erejével hatott már az előadásnál fogva is. *Károlyi Leona* és *Mihályi Ernő* a két főszerepben egyaránt ragyogtatták kitűnő hangjukat, nagy énektudásukat és pompás előadó tehetségüket. Menelaus király szerepében *Hajnal Gyurka* keltett állandó és zajos derűtséget, tegnap egyébként a közönség zajos ünneplésben is részesítette, amennyiben, mikor az I. felvonás végén Krétába kellett utaznia, egy kis szekeret húztak ki a színpadra, uti készségiül tele — boros üvegekkel. Mindenesetre élvezhetőbb ünneplési cikk, mint pl. a babérkoszoru s *Hajnal*, a közönség kedvence, régen megérdemelt egy kis külön ovációt. Tegnap aztán volt is része tapsban, kihívásban bőven s a szekér borból telt áldomásra is. T. Pogány Janka, Hunyady, Kassay, Tisza Karola, Asszonyi, Gózon, Dési is hozzájárultak az est szép sikeréhez.

Találkozás — Keszlerékkal. Ma este a szezon legérdekesebb vendégművészei lépnek

a legizalmasabb modern házassági színművek egyike, csupa életmegfigyelés és mindvégig újszerű, finom, mélybelátó helyzetek folytatása. Keszler Ede Servalt a megcsalt férjet, Kápolnay Juliska Reneét a szeretőt alakítja. A darab gyönyörű kiállításában méltó keretet nyer művészi játékok.

EGYESÜLETEK.

A pénzügyi tisztviselők szövetségének gyűlése.

A biharmegyei pénzügyi tisztviselők szövetsége Nagyváradon f. hó 8-án választmányi gyűlést tartott. Markovits Sándor elnöke alatt jelen voltak: Rácz Jakab társelnök, Kelen Béla főtitkár, Fleischhacker Hugó, Hanslián Ede, Molnár Béla, Grósz Ignác, Szász Gyula, Kormos József, Vékony Miklós, Goldstein Sándor, Benek Miksa, Nyul Ferenc, Schiller Sándor, Diamandi József.

Tárgyaltattott elsősorban a marosvásárhelyi agrár takarékpénztárnál a vezérigazgató részéről kiadott közrendelet, amely a tisztviselők akciójára vonatkozik. A választmány az ügy személyi részétől eltekintve, elvi tiltakozását jelenti be az ellen, hogy a pénzügyi tisztviselő, hivatalon kívül cselekvése, illetve politikai nézetének nyilvánításában korlátoztassék.

Második tárgya volt a gyűlésnek az osztatlan munka időnek a nyári hónapokra való alkalmazása érdekében megindítandó akció. Ennek kezdeményezésére a szövetség diszelnökei Hoványi Géza dr, Reismann Mór és Fleischhacker Gyula fogtak felkérést.

A nyári hónapok alatt rendezendő szórakoztató, közművelődési és kirándulási alkalmasságok rendezésével Fleischhacker Hugó és Diamandi József elnöke alatt egy külön bizottság bízott meg. Több az ügyvitelre vonatkozó és egyéb belügyi előterjesztések után a választmányi gyűlés véget ért.

NYILTTÉR.

Haszonbérlet.

Biharmegye JÁKÓ-HODOSI határban mintegy 236. kat. hold, részint szántó, részint legelő birtok, 1911. SZENT GYÖRGY napjától kiadó. Értekezni lehet DEBRECZENBEN 67 MIKLÓS-UTCZA 41.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, május 9.

A gabonátőzsde.

	50 kilogramonkint.
Buza májusra — — —	11.65
Buza októberre — — —	10.33
Rozs októberre — — —	8.12
Zab októberre — — —	6.53
Tengeri májusra — — —	5.76

A munkamesterrel írták: Dr VUCSKICS GYULA.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal ujjonnan berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben készítettnek.

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL”
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett a „Tiszántul“-ban közöltetnek.

Alapítottott:
1894.

!! Ovakodjunk a molyoktól !!

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra berendezett, **molykár ellen védő, biztosító, és raktározó intézetemre.** Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrmeárukat. Férfi és női városi bundák, utibundák, szőnyegek, függönyök, gallérok, karmantyukat stb., saját műhelyemben kijavítva, tisztán hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kiváratra azokét házhoz küldök, az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Dózsa János szücsmester **Nagyvárad**
28 Sas passage.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsénk a n. é. gazdaközönség szíves tudomására hozni, hogy

lakatos és mezőgazdasági gépműhelyünket Nagyváradon, **Szent János-utca 20. sz.** alatt megnyitottuk.

Amidőn műhelyünket a n. é. gazdaközönség becses pártfogásába ajánljuk; bátrak vagyunk megemlíteni, hogy szakmánkban **25 évi tapasztalattal bírunk**, mely idő alatt állandóan elsőrendű műhelyekben, több éven át a PERGE és ROZSLAY-féle ekegyárban voltunk alkalmazva. A gazdaközönség érdekeit szolgálva: a szükséges gazdasági eszközöket, u. m.: különféle ekéket, boronákat, eke kapát, szóró rostát, borsajtót, szőlőzuzót, továbbá mindennemű géplakatos és épület munkát, vízvezetékek berendezést csakis a legjobb anyagból és legerősebb kivitelben állítjuk elő és kizárunk minden versengést, mely által csakis silány kézi mény birtokába juthatni. Kérjük tehát bizalommal hozzánk fordulni, s reméljük, hogy nagybecsű megrendelését minden tekintetben ki fogjuk érdemelni.

38

Tisztelettel

Jánky és Balogh.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt árakon bocsátom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Gyertyánliget Máramaros- megye, ::

a legszebb, legegészségesebb, klimatikus erdei hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózontartó, enyhe levegő, kitünő ivó és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógyulási: vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. — Idény: május-október. Vasúti állomás: Nagy-Bocskó, Gyertyánliget. — Előnyök: 1. Olcsó árak és fejestelen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasútállomás és jó kocsikat.

Interurban telefon.

A fürdőigazgatóság.

Egyszeri használat meggyőző minpenkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPO GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

szappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
állítás.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZZSIR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás W o l f r a m lámpa **darabja 3.60 kor.**
100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

S i a izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Érdeklődni **izzólámpa különlegességek**, fény-
képes z-l á m p á k, ugyancsak **legolcsóbb**
áron kaphatók.

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
litását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.